

บทที่ 4

ศักยภาพของชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว

การวิจัยได้วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกษตรจำนวน 3 ชุมชนคือ 1) ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม 2) ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดอยปุยหมื่น ตำบลแม่สาว อำเภอแม่สาย และ 3) ชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรแม่ใจบ้านดิน ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง อาศัยแนวคิด SWOT ทำให้ทราบศักยภาพของชุมชนเกษตรทั้ง 3 แห่งดังนี้

4.1 บริบทชุมชนตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม

ตำบลห้วยทรายเป็นที่ราบเชิงเขา มีอายุประมาณ 150 ปี ที่มาชื่อว่า “ห้วยทราย” เพราะมีลำห้วยหลายสาย ซึ่งไหลมาจากป่าไผ่ลงสู่แม่น้ำแรม ในขณะที่เดียวกันจะมีทรายจำนวนมากไหลปนมากับน้ำด้วย ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า “ห้วยทราย” มีพื้นที่ทั้งหมด 848 ไร่ หรือ 45.6 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทิศใต้ติดต่อกับ ตำบลลิ่มเหนือ และตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบลสันโป่ง และตำบลจี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลห้วยทรายแบ่งการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านอ้อย หมู่ที่ 2 บ้านหนองปลามัน หมู่ที่ 3 บ้านห้วยทราย หมู่ที่ 4 บ้านแม่แอน หมู่ที่ 5 บ้านหัวฝาย มีประชากรทั้งหมด 4,666 คน และมีจำนวน 2,004 หลังคาเรือน และอาชีพหลัก ทำนา ทำสวน ทำไร่ และรับจ้าง ซึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 18.9 ตารางกิโลเมตรสทกรณ นอกจากนี้ประชาชนในตำบลห้วยทรายส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง นับถือศาสนาพุทธ ด้านสาธารณสุขมีโรงพยาบาลที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 2,004 ครุเรือน จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 1,800 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของจำนวนหลังคาเรือน ด้านการเกษตรมีเพียงร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด แหล่งน้ำในพื้นที่มีคลองชลประทานผ่านสามสาย แหล่งน้ำตามธรรมชาติและการขุดบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ค่อนข้างมาก

ศักยภาพของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม มีบริบทของกลุ่ม โดยกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลห้วยทราย ซึ่งมีสมาชิกที่ทำร่วมกันทั้งหมด 10 คน ได้แก่ 1) นางสาววัลย์ มิลเลอร์ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการ และทำอาหาร 2) นายสรศักดิ์ ลาภขจรกิจ มีหน้าที่ในการดูแลการเงิน และเสิร์ฟอาหารและเครื่องดื่ม 3) นางสาวอินทิรา คงข้อง มีหน้าที่คนครัวทำอาหารและเครื่องดื่ม 4) นางศรีเพ็ญ ตะติว มีหน้าที่คนครัวทำอาหาร 5) นางสาวนิโรบล

ศิริกามูล มีหน้าที่ดูแลสวน 6) นายขุนพล ลาภขจรกิจ มีหน้าที่ในด้านการตลาด และเสิร์ฟอาหาร และเครื่องดื่ม 7) นางจันทร์หอม ทำบุญ มีหน้าที่ทำอาหาร 8) นายวิเชียร ทำบุญ มีหน้าที่ดูแลความปลอดภัย 9) นายอดุลย์ ทำบุญ มีหน้าที่ดูแล ระบบไฟฟ้า ประปา และ 10) นางสาวกัญปวีร์ เกิดเจริญ มีหน้าที่ทั่วไป ช่วยดูแลทุก ๆ ด้าน ซึ่งกลุ่มมีพื้นที่ทั้งหมด 15 ไร่ โดยแบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ ที่นา 9 ไร่ พื้นที่ปลูกผักผลไม้ 5 ไร่ และโรงสีกาแฟซึ่งภายในฟาร์มก็จะมีพืชพันธุ์มากมายไม่ว่าจะเป็นข้าวหอมมะลิ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ผักออร์แกนิก ฝรั่ง มะยงชิด เป็นต้นวิธีการเพาะปลูกในระบบอินทรีย์ทั้งหมด มีรายละเอียดดังนี้

1.1) ที่พัก

ที่พักแบบเต็นท์มีทั้งหมดจำนวน 9 เต็นท์ โดยเต็นท์ขนาดเล็กสามารถนอนได้จำนวน 2 ท่าน เต็นท์ขนาดกลางสามารถนอนได้จำนวน 3 ท่าน และเต็นท์ขนาดใหญ่สามารถนอนได้จำนวน 4 ท่าน และในส่วนของห้องน้ำแยกเป็นชาย 8 ห้อง แบ่งเป็นห้องอาบน้ำ 4 ห้อง แยกเป็นหญิง 8 ห้อง แบ่งเป็นห้องอาบน้ำ 4 ห้อง ห้องครัว 1 ห้อง

ภาพที่ 4.1 เต็นท์กระโจมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวกลางทุ่งนา

ภาพที่ 4.2 เต็นท์กระโจมที่ปักสำหรับนักท่องเที่ยวรวมสระน้ำ

ภาพที่ 4.3 ห้องน้ำ

1.2) สิ่งดึงดูดใจ

ความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีความสวยงามตามธรรมชาติทั้งทุ่งนา การปรับตกแต่งภูมิทัศน์ในกลมกลืนกับธรรมชาติสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และความเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชาวนา

ภาพที่ 4.4 ร้านกาแฟนาณี และร้านนวด

ภาพที่ 4.5 บรรยากาศท้องทุ่งนา

ภาพที่ 4.6 จุดพักผ่อน ถ่ายรูป

1.3) กิจกรรมการท่องเที่ยว

(1) เรียนรู้วิถีชีวิตการทำนา เช่น การปลูก การเกี่ยว การจับปลาในนาข้าว

(2) การตั้งแคมป์ปิ้ง รอบกองไฟ ทำกิจกรรมตอนกลางคืน

(3) การทำอาหารจากพืชผักที่เก็บในฟาร์ม

(4) กิจกรรมถ่ายรูปตามมุมต่าง ๆ ในฟาร์ม

(5) นำข้าวจากฟาร์มมาแปรรูปเป็นขนมพื้นบ้าน

1.4) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนการท่องเที่ยว ได้แก่
จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิต
การตลาด และคุณสมบัติของดิน

2) กลุ่มมีการจัดการขั้นตอนในการผลิตสินค้าเกษตรที่ครบวงจร ทั้ง
โรงสีและการบรรจุแบบถุงสุญญากาศ

3) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีหน่วยงานและสถาบันการศึกษาเข้ามาช่วย
สนับสนุนในการจัดการ การผลิตสินค้าเกษตร และการตลาด

4) บริเวณพื้นที่ตั้ง มีสภาพอากาศที่ดี มีความสวยงามของวิวธรรมชาติ
เช่นทุ่งข้าว ภูเขา และมีความเป็นส่วนตัวความเงียบสงบ

5) กลุ่มมีความสามัคคี และมีเครือข่ายความช่วยเหลือกันในกลุ่ม

6) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีโอกาสดำเนินโครงการกระแสน้ำ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

7) การท่องเที่ยวเน้นการทำเกษตรอินทรีย์โดยไม่มีการใช้สารเคมีในทุก
ขั้นตอนการผลิต

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการฟาร์ม

2) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดความรู้ในการจัดการวางแผน
กิจกรรม (โปรแกรมการท่องเที่ยว) อย่างเป็นระบบ

3) สภาพอากาศส่งผลต่อฤดูกาลท่องเที่ยว โดยกลุ่มท่องเที่ยวจะเปิด
ให้บริการในช่วงฤดูหนาวเท่านั้น เนื่องจากในฤดูร้อนสภาพอากาศไม่เหมาะสมกับการนอนใน
เต็นท์

4) เส้นทางในการเดินทางค่อนข้างซับซ้อน ไม่มีป้ายบอกทางหรือพิกัดที่
ชัดเจน โดยกลุ่มท่องเที่ยวยังไม่ได้ทำป้ายบอกทางที่จะมายังสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว

5) กิจกรรมยังไม่มีหลากหลาย เนื่องจากเปิดกลุ่มท่องเที่ยวที่เปิดใหม่และกำลังอยู่ในระหว่างการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่และนักท่องเที่ยว

6) กลุ่มนักท่องเที่ยวยังไม่มีหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน กลุ่มคนทั่วไป และกลุ่มกรุ๊ปบริษัทเท่านั้น

4.2 บริบทชุมชนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย

ตำบลบ้านหลวง ตำบลบ้านหลวงเป็นตำบลที่เกิดขึ้นใหม่ของอำเภอแม่อาย ซึ่งได้แยกมาจากตำบลสันต้นหมื้อ เมื่อปี พ.ศ.2523 เป็นตำบลเล็กๆ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 150.70 ตารางกิโลเมตร หรือ 72,818.75 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาและที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำ 2 สาย คือ ลำห้วยแม่นาวาง และลำห้วยแม่วังน้อย ทำให้มีน้ำใช้ทำการเกษตรตลอดทั้งปี ประสิทธิภาพในการทำเกษตรกรรม สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลสันต้นหมื้อ อำเภอแม่อาย ทิศใต้ ติดกับ ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลแม่นาวาง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เขตการปกครองทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านหลวง หมู่ที่ 2 บ้านสันห้าง หมู่ที่ 3 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 4 บ้านป่าก่อ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 6 บ้านใหม่โพธิ์ หมู่ที่ 7 บ้านจัดสรร หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ทรายคำ หมู่ที่ 9 บ้านป่าแดงอภิวัดน์ และหมู่ที่ 10 บ้านโป่งพัฒนา มีประชากรทั้งสิ้น 7,710 คน แบ่งเป็นชาย 3,913 คน หญิง 3,797 คน จำนวน 3,140 ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร

ศักยภาพชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคอกปุ๋หมื่น ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย มีบริบทของกลุ่ม โดยกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรคอกปุ๋หมื่น ผู้นำกลุ่ม คือ คุณเจริญไชย ไชยกอ ซึ่งเป็นชาวลำหู่ในพื้นที่ มีประชากรทั้งหมดประมาณ 250 คน อาชีพส่วนใหญ่ปลูกชาอัสสัม และบางส่วนทำโฮมสเตย์ กลุ่มนี้ทำทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งมีจำนวนสมาชิกประมาณ 10 คน ได้แก่ 1) นายเจริญไชย ไชยกอ ตำแหน่งประธาน ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลทุกด้าน 2) นางสาววิไล แสนคำ ตำแหน่งรองประธาน 3) นายยะโพ จะนะ ตำแหน่งรองประธาน 4) นางดอลี จะแส ตำแหน่งบัญชี 5) นายอะลือ จะมุ ตำแหน่งกรรมการ 6) นายจะแล จะมุ ตำแหน่งการแสดง 7) นายพุชา จะแส ตำแหน่งกรรมการ 8) นางนาหู่ จะลือคำ ตำแหน่งกรรมการและแม่บ้าน 9) นายนามิ จะมุ ตำแหน่งกรรมการ แม่บ้าน และฝ่ายต้อนรับ 10) นายจะเผ่ จะลือ ตำแหน่งกรรมการ ในพื้นที่จะมีโฮมสเตย์ให้บริการ มีการปลูกปลูกท้อ ผสมผสานกับเกษตรทฤษฎีใหม่ และที่โดดเด่นเป็นอย่างมาก คือ การปลูกชา ซึ่งเป็นชาที่มีคุณภาพสูง กลิ่นหอม รสชาติดี ซึ่ง

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะได้ลงมือทำในทุกขั้นตอนของการทำชา สีนคำชาจะขายให้แก่นักท่องเที่ยวในโรงแรมเครือเดียวกัน

1.1) ที่พัก

แบบแคมป์สามารถพักได้ 18 ท่าน มีทั้งหมด 6 ห้องนอน ซึ่งมี 2 ห้องนอนที่มีห้องน้ำอยู่ในห้อง และมีห้องน้ำรวมอยู่ข้างนอก มีห้องครัวใหญ่ 1 ห้อง โดยกลุ่มท่องเที่ยวกำลังได้ทำการปรับปรุงที่พักใหม่ ซึ่งจำนวนที่พักของกลุ่มรวมกันมี 15 หลังคาเรือน มีห้องน้ำทุกบ้าน นอกจากนี้ยังมีห้องน้ำส่วนกลางตามจุด ในส่วนของประธาน (นายเจริญไชย ไชยกอ) กำลังสร้างที่พักมี 6 ห้องนอน 6 ห้องน้ำ ห้องน้ำส่วนร่วมอีก 6 ห้อง

ภาพที่ 4.7 บ้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.8 ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวนักศึกษา

1.2) สิ่งดึงดูดใจ

เรื่องราวประวัติของเผ่าลาหู่ วิถีธรรมชาติ สัมผัสความหนาวที่ไม่เหมือนที่อื่น และความเป็นเอกลักษณ์ของเผ่าลาหู่ เรียนรู้วิถีชีวิต นอกจากนี้คอยปุ่หมิ่นยังมีการปลูกชาปุ่หมิ่น ซึ่งชาที่คอยปุ่หมิ่นจะมีคุณภาพสูง กลิ่นหอม รสชาติดี ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

1.3) โปรแกรมการท่องเที่ยว/กิจกรรม

- 1) เล่าประวัติคอยปุ่หมิ่น (ร้านค้าชาวเขา) ชิมชาสายน้ำแร่ ไล่ชุดชนเผ่า

ภาพที่ 4.9 การชิมชาด้วยกระบอกไม้ไผ่

2) ทำอาหารเย็นโดยวิธีชาวบ้าน อาหารที่ให้นักท่องเที่ยวทำ ได้แก่ ข้าว
กระบอกไม้ไผ่ หมูหลามกระบอก ไก่ หมูปิ้ง และน้ำพริกลาหู่

ภาพที่ 4.10 กิจกรรมการทำอาหารพื้นบ้านกับชาวบ้าน

3) เส้นทางไปชม ชาต้นแรก ของรัชกาลที่ 9 ที่ได้มอบให้แก่คอยปุหมื่น

ภาพที่ 4.11 ชาพระราชทานต้นแรก

4) การเรียนรู้วิธีการทำชา ตั้งแต่การเก็บใบชา การคั่วใบชา นวดใบชา ตากใบชา การคัดเกรดใบชา และการเก็บใบชามาประกอบอาหาร นอกจากนี้ยังสอนการทำข้าวของเครื่องใช้จากชา ไม่ว่าจะเป็น หมอน ผ้าห่ม และหมอนดุกกลั่น

ภาพที่ 4.12 กิจกรรมเรียนรู้วิถีเก็บชา

ภาพที่ 4.13 วิธีการทำชา แบบพื้นบ้าน

ภาพที่ 4.14 การนวดชา

ภาพที่ 4.15 การตากชา

5) ชมการแสดงชนเผ่า (ตอนรับนักท่องเที่ยว) นั่งรอบกองไฟ โดยมีจะให้นักท่องเที่ยวร่วมแสดงด้วย มีการสาธิตการละเล่นแบบชนเผ่า เช่น ลูกข่าง ลูกสบ้า

ภาพที่ 4.16 การแสดงของชนเผ่าลาหู่

1.4 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนการท่องเที่ยว ได้แก่

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

- 1) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี webpage ในการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวที่หน่วยงานเข้ามาช่วยในการจัดทำ และมีหน่วยงานและสถาบันการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการจัดการฟาร์ม ด้านการจัดการ การตลาด และการวางแผนการท่องเที่ยว
 - 2) ผลิตภัณฑ์แปรรูปของกลุ่มเกษตร (ชาปูหมื่น) มีคุณภาพ รสชาติที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่ม
 - 3) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเข้มแข็ง สามัคคีกัน เนื่องจากมีผู้นำกลุ่มที่มีความแน่วแน่
 - 4) พื้นที่เกษตรมีความโดดเด่นด้านธรรมชาติ เป็นแหล่งต้นน้ำที่อุดมสมบูรณ์มีการปลูกชาและประวัติความเป็นมา อัตลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความน่าสนใจ
 - 5) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติมีโอกาสดำเนินโครงการเนื่องจากการกระแสนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 6) มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชนที่ชัดเจนและทุกคนปฏิบัติตามเคร่งครัด
 - 7) การปลูกฝังให้ทุกคนในชุมชนรักธรรมชาติ ไม่ทำลายทรัพยากร
 - 8) คนในพื้นที่จะไม่ขายที่ดินให้กับบุคคลอื่นภายนอก หรือไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างถิ่นเข้ามาลงทุนในพื้นที่ดอยปูหมื่น
 - 9) การเกษตรในพื้นที่ไม่มีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก
- จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่
- 1) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังขาดความสามารถในการจัดการระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำ ที่พัก
 - 2) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดความรู้ในด้านการจัดการวางแผนกิจกรรม (โปรแกรมการท่องเที่ยว) อย่างเป็นระบบ
 - 3) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการฟาร์ม
 - 4) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ
 - 5) เส้นทางเดินทางค่อนข้างลำบาก เนื่องจากถนนที่ขึ้นมายังดอยปูหมื่นเป็นดินร่วน ต้องใช้รถกระบะโฟวิลขึ้นไปเท่านั้น และหากฝนตกหนักจะไม่สามารถขึ้นไปได้

- 6) กลุ่มนักท่องเที่ยวยังไม่มีหลากหลาย
- 7) ประชาชนรุ่นใหม่ในชนเผ่าส่วนมากจะออกไปทำงานนอกพื้นที่ โดยไม่สืบทอดการปลูกชาจากครอบครัวของตน
- 8) การทำโฮมสเตย์ ไม่ได้ได้รับความสนใจจากคนในชุมชนมากนัก เนื่องจากในพื้นที่ไม่ค่อยมีคนที่มีความรู้จนสามารถบริหารจัดการได้
- 9) สภาพอากาศส่งผลต่อฤดูกาลท่องเที่ยว โดยเฉพาะในหน้าฝน

4.3 บริบทชุมชนตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง

ตำบลบ้านเป้า ในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าเสด็จผ่านมาถึงบริเวณบ้านแห่งนี้ไม่พบผู้คนเลย จึงทรงพยากรณ์ต่อไปภายภาคหน้าบริเวณนี้จักได้ชื่อว่า "บ้านเป้า" หมายถึง บ้านร้าง มีพื้นที่ทั้งหมด 51,280 ไร่ หรือ 82.048 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ดิบลาน้ำปิง ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศใต้ ติดต่อกับ ดิบลาน้ำแม่งัด ตำบลช่อแล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลบ้านเป้าแบ่งการปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านแม่ใจ หมู่ 2 บ้านแม่เลิม หมู่ 3 บ้านสบเลิม หมู่ 4 บ้านเป้า หมู่ 5 บ้านแพะ หมู่ 6 บ้านก้างหงส์ หมู่ 7 บ้านคง มีประชากรทั้งหมด 3,715 คน และมีจำนวน 1,616 หลังคาเรือน และมีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน ผลผลิต อาทิเช่น กระเทียม ข้าวโพดหวาน พริก เป็นต้น ภาษาล้านนาที่นุ่มนวลไพเราะ ซึ่งมีภาษาพูดและภาษาเขียนที่เรียกว่า "คำเมือง" ของภาคเหนือ โดยการพูดจะมีสำเนียงที่แตกต่างกันไปตามพื้นที่ ปัจจุบันยังคงใช้พูดติดต่อสื่อสารกันด้านสาธารณูปโภคตำบลบ้านเป้ามีไฟฟ้าใช้ครบทุกหมู่บ้าน แต่ยังมีบางครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้โดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์) เนื่องจากยังไม่มีกรขยายเขตไฟฟ้าให้ครอบคลุมทั่วถึง

ศักยภาพของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแม่ใจบ้านดิน ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง มีหลักแนวคิดคือ "มีดินก็มีบ้าน มีเมล็ดพันธุ์ก็มีชีวิต" อีกทั้งยังเป็นศูนย์การเรียนรู้และฝึกทักษะในการใช้ชีวิตแบบพอเพียงอย่างยั่งยืน โดยกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรแม่ใจบ้านดิน มีสมาชิกหลักที่ทำร่วมกันทั้งหมด 5 คน ได้แก่ 1) นางทองใบ เล็กนามณรงค์ มีหน้าที่ บริหารจัดการให้ความรู้ 2) นางสาวชนมน เล็กนามณรงค์ มีหน้าที่ ติดต่อประสานงานลูกค้า 3) นายสุกฤษฎ์ เล็กนามณรงค์ มีหน้าที่ งานสวน 4) นางสาวเหมือนแพรว วันเพ็ญ มีหน้าที่ แม่ครัว และ 5) แม่บ้าน ซึ่งบ้านที่ให้นักท่องเที่ยวพักนั้นเป็นบ้านดินที่ทำขึ้นมา และการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ทั้งหมด มีรายละเอียดดังนี้

1.1) ที่พัก

ห้องพักพร้อมห้องน้ำ 10 ห้อง เรือนนอน 1 หลัง ห้องน้ำกลาง 3 ห้อง ห้องครัว 1 ที่

ภาพที่ 4.17 ห้องพักนักท่องเที่ยว

1.2) สิ่งดึงดูดใจ

Sustianable living หรือ ชีวิตที่ยั่งยืน คือการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด โดยเฉพาะปัจจัย 4 อาหารที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค โดยมีความสวยงามตามธรรมชาติ แบบบ้าน

สวน มีการปรับตกแต่งภูมิทัศน์ในกลมกลืนกับธรรมชาติสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และ
ความเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตแบบพอเพียง โดยการพึ่งพาตัวเอง ตามวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น และ
เป็นการเรียนรู้ใช้ชีวิตแบบเกษตรอินทรีย์

1.3) กิจกรรมการท่องเที่ยว

ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแม่โจ้บ้านดินมีช่วงระยะเวลาในการ
ท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่

1) การทำนุญต์กบดาน และชมบรรยากาศภายในโฮมสเตย์แม่โจ้บ้านดิน
เยี่ยมชมสวน และเยี่ยมชมวัดบ้านเด่น

ภาพที่ 4.18 บรรยากาศภายในโฮมสเตย์แม่โจ้บ้านดิน

- 2) เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตพึ่งตนเอง
- 3) เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตกับธรรมชาติ ทำสวน ทำปุ๋ยหมัก และเรียนรู้การทำบ้านดิน
- 4) เรียนรู้โดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ภาพที่ 4.19 ห้องสำหรับทำกิจกรรม

5) เรียนรู้ทักษะการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้แปรรูปจากธรรมชาติ เช่น
ทำแชมพู ทำสบู่จากสมุนไพรในชุมชน

ภาพที่ 4.20 ผลิตภัณฑ์ แชมพู และสบู่

6) เรียนรู้ทักษะการทำอาหารจากวัตถุดิบภายในฟาร์มด้วยตัวเอง

ภาพที่ 4.21 แปลงผัก

1.4) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย
จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามตามธรรมชาติ การปรับตกแต่งภูมิทัศน์ในกลมกลืนกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อม กับความเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตแบบพอเพียงเน้นพึ่งพาตัวเอง
- 2) ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความโดดเด่นในด้านลักษณะของโฮมสเตย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการทำโฮมสเตย์ คือ ดิน มีเอกลักษณ์เป็นแบบเฉพาะของกลุ่มท่องเที่ยวทำให้เกิดความแตกต่างจากโฮมสเตย์ที่อื่น
- 3) กลุ่มท่องเที่ยวมีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว บริการด้วยความเต็มใจ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

4) ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็ง มุ่งมั่น และตั้งใจจริงในการสร้างที่จะพัฒนา
กลุ่มท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

5) กิจกรรมมีความหลากหลาย ได้แก่ เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตพึ่งพ
ตนเอง เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตกับธรรมชาติ ทำสวน ทำปุ๋ยหมัก เรียนรู้การทำบ้านดิน พุดคุย
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ทักษะการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้แปรรูปจากธรรมชาติ
ทำขนม ทำสบู่ เรียนรู้ทักษะการทำอาหารจากวัตถุดิบภายในฟาร์มด้วยตัวเอง

6) กลุ่มท่องเที่ยวได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากหน่วยงาน
ต่าง ๆ

7) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้รับความสนใจในกลุ่มนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ และกลุ่มอาสาสมัคร

8) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรแม่โจ้บ้านดินยังได้จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้
ให้แก่ผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงชาความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะด้าน การเงิน การ
บัญชี และการวางแผนการตลาด

2) กลุ่มนักท่องเที่ยวยังไม่หลากหลาย

3) ระยะเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวไกลจากตัวเมือง
เชียงใหม่ จึงทำให้ไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาเที่ยวสั้น

4) การทำโฮมสเตย์มีการแข่งขันสูง